

Original article

Yetişkin Bireylerin Sanatsal Tercihlerini Etkileyen Faktörler Factors Affecting Artistic Preferences of Adults

Hamid Aydemir *

Department of Fine Arts Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

Özet

Bu araştırmayla 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkileyen faktörler tespit edilmeye çalışılacaktır. Yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerinin incelendiği bu araştırma hedeflerine ulaşmak için; uzman kişilerin bilgisine başvurarak bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Oluşturulan veri toplama sistemi; Adana, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Konya ve Sakarya illerinde yaşayan 66'sı kadın, 75'i erkek toplam 141 kişiye uygulanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin demografik bilgilerinin ve eserlere ilişkin sorulara verdikleri yanıtların yüzdelerle dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Bireylerin eğitim düzeyleri ve eserlere ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar arasındaki farklılıkların incelenmesinde ve bireylerin beğendikleri eserleri sanatsal açıdan değerli bulmaları ya da satın almak isteme durumları arasındaki farklılıkların incelenmesinde çapraz tablolar kullanılarak Ki-Kare (x2) analizi kullanılmıştır. Veriler $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Ayrıca katılımcıların eserlere yönelik ifade ettikleri düşünceleri tablolar haline getirilerek içerik analizi yapılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkileyen faktörler arasında bu makalede ele alınan; "eğitim düzeyi" değişkeninin katılımcıların "beğendikleri eserler ile sanatsal açıdan değerli buldukları eserler" anlamlı düzeyde farklar görülmüştür. Bunun yanında bireylerin "satın almak istedikleri eserler ile kesinlikle satın almak istemem dedikleri eserler ve satın alınacak eserlerin sergileneyeceği mekânlar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Eğitim düzeyi değişkeninden bağımsız olarak katılımcıların beğendikleri eserler ile sanatsal açıdan değerli buldukları ve satın almak istedikleri eserler arasında anlamlı düzeyde farklar görülmüştür. Ayrıca "din, şiddet, kitsch, çirkin ve çıplak" kavramlarının da yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanatsal Tercih, Estetik Beğeni, Yetişkin Eğitimi, Sanat Eğitimi.

Abstract

In this research, it will be tried to determine the factors that affect the artistic preferences of adults over the age of 50. In order to achieve these research objectives, in which the artistic preferences of adult individuals are examined; A data collection tool was developed by consulting the knowledge of experts. The data collection system created; It was applied to a total of 141 people, 66 women and 75 men, living in Adana, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Konya and Sakarya. Frequency analysis was used to determine the demographic information of the individuals participating in the research and the percentage distribution of their answers to the questions about the works. Chi-Square (x2) test was used to analyze the differences between the education levels of individuals and their answers to the questions about the works, and the differences between the individuals' finding artistically

* Corresponding author:

Hamid Aydemir, Department of Fine Arts Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey.
Email: hamidaydemir@comu.edu.tr

valuable or wanting to buy the works they like, by using cross tables. These data were tested at the level $p < 0,05$ values in analyses. In addition, the opinions expressed by the participants about the works were made into tables and a content analysis was made.

As a result of the analyzes made, among the factors that affect the artistic preferences of adult individuals, which are discussed in this article; significant differences were observed between the "works they liked and the works they found artistically valuable" of the "educational level" variable. Besides that, there was no significant difference between "the works they want to buy and the works they do not want to buy and the places where the works to be purchased will be exhibited". Independently of the education level variable there were significant differences between the works that the participants liked and the works they found artistically valuable and wanted to buy. Also, it has been observed that the concepts of "religion, violence, kitsch, ugly and naked" affect the artistic preferences of adults.

Keywords: Artistic Preference, Aesthetic Appreciation, Adult Education, Art Education.

Received: 07 February 2022 * **Accepted:** 31 March 2022 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiape.2022.437.4>

GİRİŞ

Bireylerin sanatsal tercihlerini etkileyen faktörlerin en başında beğeni, beğenme duygusu gelmektedir. Beğenme, insanın açıklamakta zorlandığı bir duygudur. Yine bu duygunun süreç içerisinde değişebildiğini görmek mümkündür. Bugün beğendiğiniz bir şeyi yarın beğenmeyebilirsiniz, nesne sabit kaldığına göre değişen beğenme duygunuzdur (Gökay, 2010: 7). Beğenme duygusu büyük ölçüde güzel kavramından etkilenmektedir. Güzel kavramı, derin ve farklı anlamları olan kişiden kişiye farklılık gösteren öznel bir kavramdır. Bu kavram filozoflar tarafından da farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Platon, güzel kavramını "iyi ve doğru" olarak tanımlarken, Aristoteles, "orantılı ve uyumlu olan" olarak tanımlamıştır. Kant ise ne iyi ne güzel, salt estetik olan şekilde tanımlamıştır (Sevim vd., 2012: 42-43). Kant'ın güzel kavramına ilişkin tanımlaması sanattaki güzel kavramının özünü oluşturmaktadır.

Sanattaki güzel kavramı toplumun büyük bir bölümü tarafından ya tam olarak anlaşılammakta ya da yanlış olarak anlaşılmaktadır. Bir nesnenin, objenin ya da formun sanatsal açıdan güzel olarak kabul edilebilmesi için görsel açıdan güzel olması yeterli değildir. Çünkü bazı kitsch ürünlerde sanat eseri kopyası olarak üretildiğinden görsel açıdan güzel olabilir. Bundan ötürü bir eserin sanatsal açıdan güzel olarak nitelendirilebilmesi için estetik kaygılar göz önünde bulundurularak oluşturulmuş olması gerekir. Diğer yandan görsel açıdan çirkin olan bir nesne, obje ya da form estetik kaygılarla ele alınıp sanatın bir objesi haline getirildiğinde bu obje sanatsal açıdan güzel olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda Albert Dürer'in 1514 yılında çizdiği 63 yaşındaki annesinin portresi görsel açıdan çirkin olmasına karşın sanatsal açıdan güzeldir.

Bireylerin sanatsal tercihlerinin oluşmasında eğitimin, özellikle de sanat eğitiminin önemli bir rolü olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Sanat eğitimi, bireyin estetik eğitimi açısından bilinçlenmesini

sağlar. Bu sayede bireyin algı kapasitesinde seçicilik, sorgulama becerisinde yalınlık ve çevreye bakışı açısından bir düzen sağlanır (Özalp, 2016: 86). Eğitimin yanı sıra bireylerin sanatsal tercihlerini etkileyen faktörler arasında: “Bireyin; bilişsel düzeyi, sosyal çevresi, ekonomik durumu, kültürel değerleri, dini inancı, psikolojik yapısı, ahlaki değerleri, yaşam tarzı, cinsel eğilimi, mesleği, yaşadığı coğrafya ve iklim, yaşamış olduğu olaylar, durumlar ve travmalar, sahip olduğu bedensel engeller vb.” saymak mümkündür.

ARAŞTIRMANIN AMACI ve YÖNTEM

Türkiye; Adana, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Konya ve Sakarya illerinde yaşayan 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkilediği düşünülen faktörlerin belirlenmesi, bu araştırmanın amacını oluşturmuştur. Yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkilediği düşünülen faktörlerin belirlenmesi ile bu alanda yapılacak yeni çalışmalara veri oluşturması da araştırmanın hedefleri arasındadır. Bu araştırmada özellikle aşağıdaki soruların üzerinde durulmuştur.

- a) 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkilediği düşünülen faktörler nelerdir?
- b) 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkilediği düşünülen faktörler “eğitim düzeyi” değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- c) 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini “din, şiddet, kitsch, çirkin ve çıplak” gibi kavramlar etkilemekte midir?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak amacıyla uzman kişilerin görüşüne başvurularak bir “veri toplama aracı” geliştirilmiştir. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. 1.bölümde kişisel bilgiler yer almaktadır. 2.bölümde ise “din, şiddet, kitsch, çirkin ve çıplak” kavramları ile ilişkili 5 eser bulunmakta ve bu eserlere yönelik 5 soru yer almaktadır. Ayrıca katılımcıların düşüncelerini yazabilmeleri için her sorunun altına boşluk doldurma seçeneği verilmiştir. Bu sayede katılımcıların düşüncelerini paylaşmalarına olanak sağlanmıştır. Sorular şu şekildedir:

1. Hangi eseri daha çok beğendiniz?
2. Size göre sanatsal açıdan hangi eser daha değerlidir?
3. Hangi eseri satın almak istersiniz?
4. Satın almak istediğiniz eseri mekân olarak nerde sergilemek istersiniz?
5. Hangi eseri kesinlikle satın almak istemezsiniz?

Görsel 1. 1: Sandro Botticelli (*The Birth of Venus*), 2: Kitsch, 3: Osman Hamdi Bey (İlahiyatçı), 4: Leonardo da Vinci (*A Man Tricked By Gypsies*), 5: Pablo Picasso (*Guernica*).

1 numaralı eserde; Sandro Botticelli tarafından 1486 yılında çizilen 172,5 cm x 278,5 cm ebatlarında “*The Birth of Venus*” (Venüs’ün doğuşu) adlı eser seçilmiştir (Messbarger, 2013: 211). Eserde Venüs’ün doğuşunu simgeleyen, çıplak figürlerin yer aldığı bir sahne resmedilmiştir. Bu eserin seçilmesinde katılımcıların “çıplak” kavramına yönelik sanatsal tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır.

2 numaralı eserde; üreteni, üretim tarihi, eserin ismi ve boyutları bilinmeyen kitsch bir eser seçilmiştir. Kitsch kavramı, var olanın aşağı bir kopyası, bayağı bir tada sahip, gerçek sanat eseri anlam ve değerinden yoksun olarak nitelendirilebilir (Limon, 2012:106). Eserde, evlerin, kayıkların ve denizin yer aldığı bir manzara resmedilmiştir. Bu eserin seçilmesinde, katılımcıların gerçek sanat eseri ile sanat değeri taşımayan bir eser arasındaki farkındalık düzeylerini tespit etmek amacı ile kitsch bir eser seçilmiş ve “Kitsch” kavramına yönelik sanatsal tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır.

3 numaralı eserde; Osman Hamdi Bey tarafından 1902-1907 yılları arasında çizildiği düşünülen 145 cm x 171 cm ebatlarında “İlahiyatçı” adlı eser seçilmiştir. Bu eserde Osman Hamdi Bey, yeşil cami eyvanında kuran okuyan yaşlı bir adam figürü olarak kendini resmetmiştir (Demir, 2020:18). Bu eserin seçilmesinde katılımcıların “din” kavramına yönelik sanatsal tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır.

4 numaralı eserde; Leonardo da Vinci tarafından 1493 yılında çizildiği düşünülen 26,0 cm x 20,5 cm ebatlarında “*A Man Tricked By Gypsies*” (Çingenelerin kandırdığı adam) adlı eser seçilmiştir. Eserde etrafı çingenelerle çevrilmiş bir adam resmedilmiştir. Çingeneler, ressam tarafından, görsel

açıdan bilinçli bir şekilde çirkin olarak resmedilmiştir. Bu eserin seçilmesinde katılımcıların “çirkin” kavramına yönelik sanatsal tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır.

5 numaralı eserde; Pablo Picasso tarafından 1937 yılında çizilen 349.3 cm × 776.6 cm ebatlarında “Guernica” adlı eser seçilmiştir. Eserde 27 Nisan 1937 tarihinde Alman savaş uçakları tarafından iki saati aşkın bombalanan Guernica kasabası resmedilmiştir (Ray, 2006: 168). Eser savaşı ve şiddeti simgeleyen form ve figürler içermektedir. Bu eserin seçilmesinde katılımcıların “şiddet” kavramına yönelik sanatsal tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Adana, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Konya ve Sakarya illerinde yaşayan 50 yaş üzeri yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu illerde (Adana, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Konya ve Sakarya) yaşayan ve araştırmaya katılmak isteyen 50 yaş üzeri 66’sı kadın, 75’i erkek toplam 141 kişi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplaması ve Analizi

Araştırmanın verileri, araştırmaya katılan bireylerle yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 22 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin demografik bilgilerinin ve eserlere ilişkin sorulara verdikleri yanıtların yüzdelerle dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Bireylerin eğitim durumları ve eserlere ilişkin sorulara verdikleri yanıtların arasındaki farklılıkların incelenmesinde ve bireylerin beğendikleri eserleri sanatsal açıdan değerli bulmaları ya da satın almak isteme durumları arasındaki farklılıkların incelenmesinde çapraz tablolar kullanılarak Ki-Kare (χ^2) analizi kullanılmıştır. Katılımcıların eserlere yönelik ifade ettikleri düşünceleri ise içerik analizi yöntemi ile tablolar haline getirilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişken	Alt Değişken	f	%
Yaşadığı Şehir	Adana	15	10,6
	Antalya	15	10,6
	Çanakkale	32	22,7
	İstanbul	28	19,9
	İzmir	21	14,9
	Konya	16	11,3
	Sakarya	14	9,9
Cinsiyet	Kadın	66	46,8
	Erkek	75	53,2
Yaş Grubu	50-60 yaş	90	63,8
	61-70 yaş	38	27,0
	70+ yaş	13	9,2
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	57	40,4
	Ortaöğretim	43	30,5
	Yükseköğretim	41	29,1

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %10,6'sı Adana ilinde yaşarken, %10,6'sı Antalya'da, %22,7'si Çanakkale'de, %19,9'u İstanbul'da, %14,9'u İzmir'de, %11,3'ü Konya'da, %9,9'u Sakarya'da yaşamaktadır. Araştırmaya katılanların %46,8'i kadınlardan, %53,2'si erkeklerden oluşmaktadır ve katılımcıların %63,8'i 50-60 yaş grubunda, 27'si 61-70 yaş grubunda, %9,2'si 70+ yaş grubundadır. Araştırmaya katılan bireylerin %40,4'ü ilköğretim mezunu, %30,5'i ortaöğretim mezunu, %29,1'i yükseköğretim mezunudur.

Tablo 2. Hangi Eseri Daha Çok Beğendiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Yanıtlar	f	%
1 Numaralı Eser	11	7,8
2 Numaralı Eser	80	56,7
3 Numaralı Eser	29	20,6
4 Numaralı Eser	7	5,0
5 Numaralı Eser	14	9,9

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %7,8'i 1 numaralı eseri, %56,7'si 2 numaralı eseri, %20,6'sı 3 numaralı eseri, %5'i 4 numaralı eseri, %9,9'u 5 numaralı eseri beğendiğini ifade etmiştir.

Tablo 3. Hangi Eseri Daha Çok Beğendiniz? Sorusuna İlişkin Yanıtların İçerik Analizi

Yanıtlar	
1 Numaralı Eser	<i>Çok estetik buluyorum (1 kişi), Beğendim, çok güzel (2 kişi), Sanat değeri yüksek bir tablo hakkında çok bilgim var (1 kişi), Özgürlüğü ifade ettiği için beğendim (1 kişi), Değişik karakteristiği var (1 kişi), Huzur verici (1 kişi), Çekici olduğu için (1 kişi), Görüntüsü güzel, Mitolojik bir duygu hissettiriyor (1 kişi), Çok sanatsal ve değerli bir eser (1 kişi), Yaradılışı anlattığı için (1 kişi), Tabloyu çok beğendim ancak bunu topluma nasıl anlatırım onu düşünüyorum (1 kişi)</i>
2 Numaralı Eser	<i>Deniz manzarası olduğu için (42 kişi), Dinlendiriyor, huzur veriyor (23 kişi), Böyle bir yerde yaşamak istediğim için (7 kişi), Bir nedeni yok (4 kişi), Denizci olduğum için (2 kişi), Denizi sevdiğim için (1 kişi), Özgürlüğü temsil ettiği için (1 kişi), Güzel bir resim olduğu için (2 kişi), Böyle tabloları beğendiğim için (1 kişi)</i>
3 Numaralı Eser	<i>İlim ile uğraştığı için (7 kişi), kuran okuduğu için (6 kişi), düşünme ve okumayı tasvir ettiği için (6 kişi) eski dönemleri, Osmanlı dönemini hatırlattığı için (4 kişi) sade olduğu için (2 kişi), inanç ile ilgili olduğu için (1 kişi), manevi huzur verdiği için (1 kişi), yağlı boya olduğu için (1 kişi)</i>
4 Numaralı Eser	<i>Sanatçısı dahi olduğu için (1 kişi), eseri orijinal bulduğum için (1 kişi), daha doğal bulduğum için (1 kişi), karakalem olduğu için (1 kişi), çizgilerini çok beğendiğim için (1 kişi), çizilen figürler iletişim halinde oldukları için (1 kişi), bir nedeni yok (1 kişi)</i>
5 Numaralı Eser	<i>Sanatçısı değerli olduğu için (2 kişi), Guernica olduğu için (1 kişi), tarihsel bir olayı anlattığı için (1 kişi), sanatsal açıdan beğendiğim için (1 kişi), farklı ve özgün olduğu için (2 kişi), her bakıldığında farklı bir şeyler düşündürdüğü için (2 kişi), figürleri başarılı çizebildiği için (1 kişi), karmaşık, ilginç ve dikkat çektiği için (3 kişi)</i>

Tablo incelendiğinde; *Hangi eseri daha çok beğendiniz?* Sorusuna ilişkin katılımcılar eserleri beğenme nedenleri olarak: 1 numaralı eseri beğendiğini ifade eden katılımcılar; eserin estetik olması, sanatsal açıdan değerli olması gibi eserin sanatsal içeriklerine dikkat çekmiştir. 2 numaralı eseri beğendiğini ifade eden katılımcılar, eserin resmettiği fiziki ortama olan özlem ve bu ortamda yaşama isteğine dikkat çekmiştir. 3 numaralı eseri beğendiğini ifade eden katılımcılar, eserin anlam ve konusuna (dini içerikli olması) dikkat çekmiştir. 4 ve 5 numaralı eserleri beğendiğini ifade eden katılımcılar ise eserleri üreten sanatçıların önemine ve eserlerin sanatsal içeriklerine dikkat çekmiştir.

Tablo 4. Size Göre Sanatsal Açıdan Hangi Eser Daha Değerlidir? Sorusuna Verilen Yanıtların Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Yanıtlar	f	%
1 Numaralı Eser	38	27,0
2 Numaralı Eser	34	24,1
3 Numaralı Eser	22	15,6
4 Numaralı Eser	16	11,3
5 Numaralı Eser	31	22,0

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %27'si 1 numaralı tabloyu, %24,1'i 2 numaralı tabloyu, %15,6'sı 3 numaralı tabloyu, %11,3'ü 4 numaralı tabloyu, %22'si 5 numaralı tabloyu sanatsal açıdan değerli bulduğunu ifade etmiştir.

Tablo 5. Size Göre Sanatsal Açından Hangi Eser Daha Değerlidir? Sorusuna İlişkin Yanıtların İçerik Analizi

Yanıtlar	
1 Numaralı Eser	<i>Büyük bir emek harcanmış ve sanatsal açıdan daha değerli (6 kişi), figürler uyum içerisinde net ve güzel çizilmiş, ciddi yetenek gerektiren bir eser (7 kişi), kadını konu aldığı için (5 kişi), eski bir eser olması, Rönesans dönemine ait olması ve batı tarzı bir eser olması (7 kişi), güzeli konu edinmesi ve sanat anlayışına uygun olması (3 kişi), anlam ve duygu yüklü olması, esrarengiz sıra dışı olması, değişik bir karakteristiğinin olması ve farklı düşündürebilmesi (5 kişi), bir şeyler anlatmaya çalışıyor olması (1 kişi), tarihi ve dini figürler içeriyor olması (1 kişi), özgürlüğü ifade etmesi(1 kişi), daha pahalı görünmesi (1 kişi), beğendim bir nedeni yok (2 kişi)</i>
2 Numaralı Eser	<i>Doğa, deniz olduğu için (17 kişi), deniz kenarı olması insanın ruhunu ferahlatıyor böyle bir ortamda yaşamak isterim (4 kişi), beğendim, güzel, hoş duruyor (3 kişi), eski mimari yapılar olduğu için (3 kişi), gerçekleri anlatıyor (1 kişi), çok sanatsal duruyor (1 kişi)</i>
3 Numaralı Eser	<i>Kuran okuduğu için (5 kişi), ilimle uğraştığı için (7 kişi), eğitime ve okumaya değer vermesi (2 kişi), eski dönemi anlattığı için (2 kişi), çalışma gayreti veriyor, görsel açıdan yormuyor (1 kişi), ruhuma hitap ediyor (1 kişi), beğendim (2 kişi),</i>
4 Numaralı Eser	<i>Müthiş bir eser büyük bir emek var (1 kişi), sanatsal açıdan değerli bir eser (1 kişi), Daha ince detaylar var, güzel bir karakalem çalışması (2 kişi), daha zor çizilmiş olabildiğini düşündüğüm için (2 kişi), insanların yüz ifadelerini gerçekçi yansıttığı için (1 kişi), ressam dahi olduğu için (1 kişi), düşündürücü olduğundan (1 kişi), ilgimi çektiği için (1 kişi), farklı geldiği için (1 kişi), biraz karmaşık ve çözmesi zor (1 kişi), bir fikrim yok (1 kişi)</i>
5 Numaralı Eser	<i>Bu tabloda birçok hikâye anlatılmış gibi, insanı üzerinde düşünmeye sevk ediyor, insanlara bir şeyler anlatmaya çalışıyor, düşündürücü bir eser, karmaşık düşünceleri aktarıyor, içerisinde daha çok anlam barındırıyor, insanı çok yönlü düşündürüyor, çok karışık her şeyde bir şeyler anlatmaya çalışıyor, daha anlamlı geldiği için (11 kişi), yapımında çok emek harcadığı için (5 kişi), diğerlerinden farklı, sıra dışı (2 kişi), bir derinliği var, bir çok kavramı bir arada kullanmış, herkesin düşünüp çizemediği bir eser (3 kişi), eseri çizen sanatçı değerli olduğu için (4 kişi), genelde bu tarz şeyler değerli oluyor (1 kişi), modern olduğu için (2 kişi), bir nedeni yok (1 kişi)</i>

Tablo incelendiğinde; *Size göre sanatsal açıdan hangi eser daha değerlidir?* Sorusuna ilişkin katılımcılar eserleri sanatsal açıdan değerli bulmalarının nedeni olarak: 1 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli bulduğunu ifade eden katılımcılar eserin; eski dönemlere ait olması, çeşitli anlamlar içermesi, büyük emek harcanarak çizildiğine dikkat çekmiştir. 2 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli bulduğunu ifade eden katılımcılar eserin; doğayı konu alması, realist olması ve insanı psikolojik açıdan rahatlatmasına dikkat çekmiştir. 3 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli bulduğunu ifade eden katılımcılar esere konu edilen figürün kuran okumasına ve ilimle uğraşmasına dikkat çekmiştir. 4 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli bulduğunu ifade eden katılımcılar eserin; emek harcanarak çizilmesi, ince detayların olması, realist bir çizim olması gibi sanatsal içeriklere dikkat çekmiştir. 5 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli bulduğunu ifade eden katılımcılar eserin; insanı düşünmeye sevk etmesi, bir şeyler anlatmaya çalışması, diğer çalışmalardan farklı olması, sıra dışı olması gibi detaylara dikkat çekmiştir.

Tablo 6. Hangi Eseri Satın Almak İstersiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Yanıtlar	f	%
1 Numaralı Eser	19	13,5
2 Numaralı Eser	72	51,1
3 Numaralı Eser	27	19,1
4 Numaralı Eser	5	3,5
5 Numaralı Eser	18	12,8

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %13,5'i 1 numaralı eseri, %51,1'i 2 numaralı eseri, %19,1'i 3 numaralı eseri, %3,5'i 4 numaralı eseri, %12,8'i 5 numaralı eseri satın almak istediğini etmiştir.

Tablo 7. Hangi Eseri Satın Almak İstersiniz? Sorusuna İlişkin Yanıtların İçerik Analizi

Yanıtlar	
1 Numaralı Eser	<i>Sanatsal açıdan daha değerli olduğu için (3 kişi), daha estetik buluyorum, beğeniyorum (2 kişi), renkleri uyum içinde kullanmış farklı bir etki gücü var (2 kişi), huzur veriyor, tanrısal bir duygu hissettiriyor (2 kişi), özgürlüğü ifade etmesi (1 kişi), kadını konu edinmesi, kadına değer vermesi, kadının doğal güzelliğini ele alması (5 kişi), eski dönemlere ait sanat eseri olması (1 kişi)</i>
2 Numaralı Eser	<i>Deniz kenarında yaşamayı sevdiğim için, deniz manzarası olduğu için tam yaşanacak bir yer, huzurlu ve sakin olduğu için böyle bir yerde yaşamak isterim, herkesin yaşamak isteyeceği bir yer, deniz kenarında eski yapılar insanın ruhuna ferahlık verir burada herkes yaşayabilir (9 kişi), denizi ve doğayı sevdiğim için (20 kişi), görsel açıdan insanı rahatlatıyor, huzur veriyor, dinlendiriyor (19 kişi), manzara olduğu için (2 kişi), hoş bir görüntüsü var (10 kişi), beğendiğim için (3 kişi), evime en iyi gidecek eser (1 kişi), bence gerçekten ilginç (1 kişi), 1 numaralı eseri almak istiyorum ancak kültürel değerlerimiz ile çelişiyor insanlara açıklama yapmak zorunda kalmamak için (1 kişi) mahalle baskısından dolayı bu eseri tercih ediyorum (1 kişi)</i>
3 Numaralı Eser	<i>Kuran okuduğu için inancımın dolayı almak isterim, kuranı kerim okuyor diye, kuran okuduğu için bak kaç tane hatim bitirmiş, imam olduğu için, hoca kuran okuduğundan çocuklara olumlu örnek olsun günah işlemesin şeytana uymasın diye (7 kişi), dini inancıma uygun olduğu için, manevi değerlerden dolayı (3 kişi), ilim ile uğraştığı için (2 kişi), düşünmeyi tasvir ediyor insanı düşünmeye çalışmaya teşvik ediyor (6 kişi), eski dönemleri anlattığı için (1 kişi), ruhuma hitap ediyor (1 kişi), çok titiz yapılmış, renkler etkileyici, göz yormuyor, yağlı boya olduğu için dikkatimi çekti, hoşuma gitti (5 kişi)</i>
4 Numaralı Eser	<i>Müthiş bir eser büyük emek harcanarak çizilmiş (1 kişi), eseri yapan sanatçı değerli olduğu için (1 kişi), sıra dışı bir eser, diğerlerinden çok daha farklı (2 kişi), beni rahatlattığı için (1 kişi)</i>
5 Numaralı Eser	<i>Beğendim, tarzıma uygun, bana hitap ettiği için (4 kişi), insanı üzerinde düşünmeye sevk ediyor, yoruma açık, düşündürücü olduğu için, düşündürücü insanlara bir şeyler vermeye çalışıyor, evime gelen insanların bakıp ne olduğunu anlamak için uğraşmalarını isterim (5 kişi), sanatçısı değerli olduğu için (2 kişi), hayal dünyası zorluyor, az gördüğüm farklı bir şey (1 kişi), farklı bakış açıları gerektirdiğinden görenlerin ilgi ve beğenisini çekiyor (1 kişi), içeriğini bilmiyorum ama bir derinlik hissediyorum (1 kişi), şekillerin birbiri ile uyumlu başarılı bir çalışma (1 kişi), karmaşık ve ilginç olduğu için (1 kişi)</i>

Tablo incelendiğinde; *Hangi eseri satın almak istersiniz?* Sorusuna ilişkin katılımcılar eserleri satın almak istemenin nedeni olarak: 1 numaralı eseri satın almak isteyen katılımcılar eserin; sanatsal açıdan değerli olması, estetik olması, renklerin uyumlu olması, kadını konu alması gibi detaylara dikkat

çekilmiştir. 2 numaralı eseri satın almak isteyen katılımcılar eserin; denizi, doğayı konu alması, böyle bir ortamda yaşamak istediklerine dikkat çekmiştir. 3 numaralı eseri satın almak isteyen katılımcılar eserin; eserde yer alan figürün kuran okuması, dini inançlarına uygun olması, ilmi konu etmesi gibi inanç içerikli detaylara dikkat çekmiştir. 4 numaralı eseri satın almak isteyen katılımcılar eserin; büyük emek harcanması, eseri yapan sanatçının değerli olması, sıra dışı olması gibi detaylara dikkat çekmiştir. 5 numaralı eseri satın almak isteyen katılımcılar eserin; sıra dışı olması, figürlerin uyum içinde olması, sanatçısının değerli olması, insanı düşünmeye sevk etmesi gibi detaylara dikkat çekmiştir.

Tablo 8. Satın Almak İsteddiğiniz Eseri Mekân Olarak Nerde Sergilemek İstersiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Yanıtlar	f	%
Oturma Salonu	118	83,7
Yatak Odası	6	4,3
Mutfak	2	1,4
Antre (Giriş, Hol)	8	5,7
Çalışma Odası (Ofis)	7	5,0

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %83,7'si satın almak istedikleri Eseri oturma salonunda sergileyeceklerini, %4,3'ü yatak odasında sergileyeceğini, %1,4'ü mutfakta sergileyeceğini, %5,7'si antrede (Giriş, Hol) sergileyeceğini, %5'i ofiste sergileyeceğini ifade etmiştir.

Tablo 9. Satın Almak İsteddiğiniz Eseri Mekân Olarak Nerde Sergilemek İstersiniz? Sorusuna İlişkin Yanıtların İçerik Analizi

Mekânlar	Yanıtlar
Oturma Salonu	<i>Oturma salonunda daha çok vakit geçirdiğim için (25 kişi), sürekli görebilmek için (35 kişi) herkesin görebilmesi, gelen misafirlerin görebilmesi için (33 kişi), asmak için en uygun yer olduğundan (4 kişi), salonda rahat ediyorum resme bakıp ferahlamak için (8 kişi), insanlar kadına meta olarak bakıyor, insanların önyargılarını kırmak için salona asarım (1 kişi), 1 numaralı tablo da dinen uygun olmadığı için yatak odası dışında her yerde sergilenabilir, kuran okuyor görebileyim diye salona asarım yatak odasına asmam çünkü günah, yatak odasına olmaz kibleye asmam gerekiyor orda kuran okuduğu için kibleye asamam (6 kişi), kadın çıplak olduğu için eve asamam hanımla aram bozulur (1 kişi)</i>
Mutfak	<i>Orda çok vakit geçiriyorum manzara izlemek için (1 kişi), iç açıcı olduğu için (1 kişi), bana yakın olsun diye (2 kişi), misafir geliyor ayıp olur çevre baskısı kendim olsam başköşeye asardım (1 kişi)</i>
Yatak Odası	<i>Orada daha çok vakit geçirdiğim için (3 kişi)</i>
Antre (Giriş, Hol)	<i>Oraya yakışacağını düşündüğüm için (2 kişi), eve her girişimde görebilmek için (3 kişi), diğer odalarda resim aymayı sevmiyorum (1 kişi), bir nedeni yok (1 kişi)</i>
Ofis	<i>Daha çok vakit geçirdiğim için (1 kişi), motive etsin diye (1 kişi), beni düşünmeye, çalışmaya sevk etmesi için (1 kişi), yatak odasına asılabilir mi? dini açıdan uygun olmaz ondan çalışma odası (1 kişi), özgürce yaşadığımızı göstermek için (1 kişi), bir nedeni yok (2 kişi)</i>

Tablo incelendiğinde; *Satın almak istediğiniz eseri mekân olarak nerde sergilemek istersiniz?* Sorusuna ilişkin katılımcıların eserleri sergilemek istedikleri mekânların nedeni olarak: oturma salonunu tercih eden katılımcılar; oturma salonunda çok vakit geçirmeleri, sürekli görebilmeleri, başka kişilerle paylaşabilmeleri gibi nedenlere dikkat çekmiştir. Mutfağı tercih eden katılımcılar; mutfakta çok vakit geçirmeleri, kendilerine yakın olması ve diğer insanlardan tepki görme endişesi gibi nedenlere dikkat çekmiştir. Yatak odasını tercih eden katılımcılar; orada çok vakit geçirmelerini neden göstermiştir. Antreyi (giriş, hol) tercih eden katılımcılar; eseri mekâna yakıştırmak, eve her girişlerinde görmek, başka mekâna eser asmaktan hoşlanmamak gibi nedenlere dikkat çekmiştir. Ofisi tercih eden katılımcılar; orada daha çok vakit geçirmeleri, çalışırken eserin kendilerini motive etmesi, çalışmaya sevk etmesi gibi nedenlere dikkat çekmiştir.

Tablo 10. Hangi Eseri Kesinlikle Satın Almak İstemezsiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Yanıtlar	f	%
1 Numaralı Eser	39	27,7
2 Numaralı Eser	8	5,7
3 Numaralı Eser	20	14,2
4 Numaralı Eser	29	20,6
5 Numaralı Eser	45	31,9

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %27,7'si 1 numaralı eseri, %5,7'si 2 numaralı eseri, %14,2'si 3 numaralı eseri, %20,6'sı 4 numaralı eseri, %31,9'u 5 numaralı eseri kesinlikle almayacağını ifade etmiştir.

Tablo 11. Hangi Eseri Kesinlikle Satın Almak İstemezsiniz? Sorusuna İlişkin Yanıtların İçerik Analizi

Eserler	Yanıtlar
1 Numaralı Eser	<i>Kıyafetleri olmaması beni rahatsız ediyor, çıplak olması, müstehcen olması, çıplak olduğundan hiçbir yerde sergileyemem, çıplak olduğu için aile ortamına uygun olmaz, eve misafir geliyor çıplak olduğu için uygun olmaz, çıplak olduğu için kültürel yapımıza uygun değil, çıplak şeytan işi, çıplak ayıp olur (28 kişi), cinsel içerikli olduğu için (2 kişi), kadının reklam aracı olarak kullanılmasına karşıyım (1 kişi), tarzım değil, hitap etmiyor, ilgimi çekmiyor (4 kişi), bir nedeni yok (2 kişi)</i>
2 Numaralı Eser	<i>Sanatsal bir değeri olmadığı için, kartpostal gibi, sanatsal değeri yok bu tarz bir şeyi her yerde görebilirsiniz ancak diğer resimleri göremezsiniz daha değerliler (7 kişi), bir nedeni yok (1 kişi)</i>
3 Numaralı Eser	<i>Dini içerikli olduğu için (17 kişi), her şey Allah ile kul arasında olmalı sergilemenin gereği yok (1 kişi) gerekli görmüyorum, sanatsal değil (1 kişi), hoşuma gitmesi (1 kişi)</i>
4 Numaralı Eser	<i>Acı çeken, korkutucu ürkütücü olduğu için, renksiz ruhsuz geldi, korkutucu olduğu için, içimi karartıyor, görüntü olarak itici geliyor, ölmüş yüzler gibi geldi, olumsuz şeyler çağrıştırdığı için, iç karartıyor canavar gibi suratlar var, korkutucu olduğu için çocuklarda bende korkarım, negatif ve şeytani bir görüntüsü var, görüntü ürkütücü bundan çocuklarımın etkilenmesini istemem, felaket konuşulduğu duygusunu yansıttığı için, insanlar şeytanlara benzediği için, çirkin bir resim (15 kişi), çekici değil, hoşuma gitmedi çok çirkin, bir anlam ifade etmedi, saçma geldi, tuhaf, sıkıcı (13 kişi), bir kargaşa var insanların kişiliklerini suratları aracılığı ile vermiş (1 kişi), bana sömürgeciliği hatırlattığı için (1 kişi)</i>
5 Numaralı Eser	<i>Çok karmaşık bir şey anlayamadığım için (30 kişi), şiddet içeriyor, kaos ve korku var, ürkütücü, olumsuz şeyler çağrıştırtıyor, şekiller vahşi olduğu için, çok karamsar (7 kişi), güzel bir resim değil, hiç sevmedim, bir şey yok zevk almadım, anlamsız geldi, bana hitap etmedi (5 kişi), bir nedeni yok (3 kişi)</i>

Tablo incelendiğinde; *Hangi eseri kesinlikle satın almak istemezsiniz?* Sorusuna ilişkin katılımcılar eserleri satın almak istemem nedeni olarak: 1 numaralı esere ilişkin; çıplak olması, müstehcen olması, cinsel içerikli olması, aile ortamına uygun olmaması, kültürümüze uygun olmaması gibi nedenlere dikkat çekmiştir. 2 numaralı esere ilişkin; sıradan olması ve sanatsal bir değer taşımamasına dikkat çekmiştir. 3 numaralı esere ilişkin; dini içerikler taşımamasına dikkat çekilmiştir. 4 numaralı esere ilişkin; çirkin olması, korutucu olması, çocukların olumsuz etkilenebileceği gibi nedenlere dikkat çekmiştir. 5 numaralı esere ilişkin; karmaşık olması, şiddet, kaos ve korku içermesi, karamsar olması gibi nedenlere dikkat çekmiştir.

Tablo 12. Hangi Eseri Daha Çok Beğendiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yanıtlar	Eğitim Düzeyi			Anlamlılık
	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim	
1 Numaralı Eseri	f	2	2	$\chi^2=17,656$ df=8 p=,024
	%	3,5	4,7	
2 Numaralı Eseri	f	36	26	
	%	63,2	60,5	
3 Numaralı Eseri	f	13	11	
	%	22,8	25,6	
4 Numaralı Eseri	f	1	1	
	%	1,8	2,3	
5 Numaralı Eseri	f	5	3	
	%	8,8	7,0	

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin; %63,2'si 2 numaralı eseri, %22,8'i 3 numaralı eseri, %8,8'i 5 numaralı eseri, %3,5'i 1 numaralı eseri ve %1,8'i 4 numaralı eseri, beğendiğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi ortaöğretim olan bireylerin, %60,5'i 2 numaralı eseri, %25,6'sı 3 numaralı eseri, %7,0'ı 5 numaralı eseri, %4,7'si 1 numaralı eseri ve %2,3'ü 4 numaralı eseri beğendiğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi yükseköğretim olan bireylerin, %43,9'u 2 numaralı eseri, %17,1'i 1 numaralı eseri, %14,6'sı 5 numaralı eseri, %12,2'si 3 ve 4 numaralı eserleri beğendiğini ifade etmiştir. Bireylerin beğendikleri eserlerin eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=17,656$; $p<0,05$).

Tablo 13. Size Göre Sanatsal Açıdan Hangi Eser Daha Değerlidir?" Sorusuna Verilen Yanıtların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yanıtlar	Eğitim Düzeyi			Anlamlılık
	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim	
1 Numaralı Eser	f	19	11	$\chi^2=17,103$ df=8 p=,029
	%	33,3	25,6	
2 Numaralı Eser	f	19	6	
	%	33,3	14,0	
3 Numaralı Eser	f	8	10	
	%	14,0	23,3	
4 Numaralı Eser	f	2	5	
	%	3,5	11,6	
5 Numaralı Eser	f	9	11	
	%	15,8	25,6	

Tablo incelendiğinde, eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin; %33,3'ü 1 ve 2 numaralı eserleri %15,8'i 5 numaralı eseri, %14,0'ı 3 numaralı eseri ve %3,5'i 4 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli olduğunu ifade etmiştir. Eğitim düzeyi ortaöğretim olan bireylerin, %25,6'ı 1 ve 5 numaralı eserleri, %23,3'ü 3 numaralı eseri, %14,0'ı 2 numaralı eseri ve %11,6'sı 4 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli olduğunu ifade etmiştir. Eğitim düzeyi yükseköğretim olan bireylerin, %26,8'i 5 numaralı eseri, %22,0'ı 2 ve 4 numaralı eserleri, %19,5'i 1 numaralı eseri ve %9,8'i 3 numaralı eseri sanatsal açıdan daha değerli olduğunu ifade etmiştir. Bireylerin sanatsal açıdan değerli buldukları eserlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=17,103$; $p<0,05$).

Tablo 14. Hangi Eseri Satın Almak İstersiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yanıtlar	Eğitim Düzeyi			Anlamlılık
	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim	
1 Numaralı Eser	f	8	5	$\chi^2=3,572$ df=8 p=.894
	%	14,0	11,6	
2 Numaralı Eser	f	30	22	
	%	52,6	51,2	
3 Numaralı Eser	f	12	9	
	%	21,1	20,9	
4 Numaralı Eser	f	1	1	
	%	1,8	2,3	
5 Numaralı Eser	f	6	6	
	%	10,5	14,0	

Tablo incelendiğinde, eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin; %52,6'sı 2 numaralı eseri, %21,1'i 3 numaralı eseri, %14,0'ı 1 numaralı eseri, %10,5'i 5 numaralı eseri ve %1,8'i 4 numaralı eseri, satın almak istediğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi ortaöğretim olan bireylerin, %51,2'si 2 numaralı eseri, %20,9'u 3 numaralı eseri, %14,0'ı 5 numaralı eseri, %11,6'sı 1 numaralı eseri ve %2,3'ü 4 numaralı eseri, satın almak istediğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi yükseköğretim olan bireylerin, %48,8'i 2 numaralı eseri, %14,6'ı 1, 3 ve 5 numaralı eserleri ve %7,3'ü 4 numaralı eseri satın almak istediğini ifade etmiştir. Bireylerin satın almak istedikleri eserlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($\chi^2=3,572$; $p<0,05$).

Tablo 15. Satın Almak İsteddiğiniz Eseri Mekân Olarak Nerde Sergilemek İstersiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yanıtlar	Eğitim Düzeyi			Anlamlılık	
	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim		
Oturma Salonu	f	49	36	x ² =10,573 df=8 p=,081	
	%	86,0	83,7		80,5
Yatak Odası	f	4	1		
	%	7,0	2,3		2,4
Mutfak	f	2	0		
	%	3,5	0,0		0,0
Antre (Giriş, Hol)	f	1	4		
	%	1,8	9,3		7,3
Çalışma Odası (Ofis)	f	1	2		
	%	1,8	4,7		9,8

Tablo incelendiğinde, eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin; %86,0'ı oturma salonu, %7,0'ı yatak odası, %3,5'i mutfak, %1,8'i Antre ve Çalışma Odasında sergilemek istediklerini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi ortaöğretim olan bireylerin, %83,7'si oturma salonu, %9,3'ü antre, %4,7'si çalışma odası, %2,3'ü yatak odası, %0,0'ı mutfakta sergilemek istediklerini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi yüksek öğretim olan bireylerin, %80,5'i oturma salonu, %9,8'i çalışma odası, %7,3'ü antre, %2,4'ü yatak odası, %0,0'ı mutfakta sergilemek istediklerini ifade etmiştir. Bireylerin satın alacakları eserleri sergilemek istedikleri mekânların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (x²=10,573; p<0,05).

Tablo 16. Hangi Eseri Kesinlikle Satın Almak İstemezsiniz? Sorusuna Verilen Yanıtların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Yanıtlar	Eğitim Düzeyi			Anlamlılık	
	İlköğretim	Ortaöğretim	Yükseköğretim		
1 Numaralı Eser	f	16	14	x ² =12,634 df=8 p=,125	
	%	28,1	32,6		22,0
2 Numaralı Eser	f	3	1		
	%	5,3	2,3		9,8
3 Numaralı Eser	f	4	7		
	%	7,0	16,3		22,0
4 Numaralı Eser	f	16	4		
	%	28,1	9,3		22,0
5 Numaralı Eser	f	18	17		
	%	31,6	39,5		24,4

Tablo incelendiğinde, eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin; %31,6'sı 5 numaralı eseri, %28,1'i 1 ve 4 numaralı eserleri, %7,0'ı 3 numaralı eseri ve %5,3'ü 2 numaralı eseri, kesinlikle satın almak istemediğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi ortaöğretim olan bireylerin, %39,5'i 5 numaralı eseri, %32,6'sı 1 numaralı eseri, %16,3'ü 3 numaralı eseri, %9,3'ü 4 numaralı t eseri ve %2,3'ü 2 numaralı eseri, kesinlikle satın almak istemediğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyi yükseköğretim olan bireylerin, %24,4'ü 5 numaralı eseri, %22,0'ı 1, 3 ve 4 numaralı eserleri ve %9,8'i 2 numaralı eseri, kesinlikle satın almak istemediğini ifade etmiştir. Bireylerin kesinlikle satın almak istemedikleri eserlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür ($\chi^2=12,634$; $p<0,05$).

Tablo 17. Beğenilen Eserler ile Sanatsal Açıdan Daha Değerli Bulunan Eserlere İlişkin Yanıtların Karşılaştırılması

Soru	Yanıtlar	Beğenilen Eserler					Anlamlılık	
		1 Numaralı	2 Numaralı	3 Numaralı	4 Numaralı	5 Numaralı		
Değerli Görülen Eserler	1 Numaralı	f	7	22	6	0	3	$\chi^2=27,492$ df=16 p=,036
		%	63,6	27,5	20,7	0,0	21,4	
	2 Numaralı	f	3	23	7	1	0	
		%	27,3	28,7	24,1	14,3	0,0	
	3 Numaralı	f	0	12	6	1	3	
		%	0,0	15,0	20,7	14,3	21,4	
	4 Numaralı	f	1	9	4	1	1	
		%	9,1	11,3	13,8	14,3	7,1	
	5 Numaralı	f	0	14	6	4	7	
		%	0,0	17,5	20,7	57,1	50,0	

Tablo incelendiğinde, 1 numaralı eseri beğenenlerin %63,6'sı 1 numaralı eseri sanatsal açıdan da değerli bulmaktadır. 2 numaralı eseri beğenenlerin %28,7'si 2 numaralı eseri sanatsal açıdan değerli bulurken, 3 numaralı eseri beğenenlerin %20,7'si 3 numaralı eseri sanatsal açıdan değerli bulmakta, 4 numaralı eseri beğenenlerin %14,3'ü 4 numaralı eseri sanatsal açıdan değerli bulurken, %57,1'i 5 numaralı eseri sanatsal açıdan değerli bulmakta, 5 numaralı eseri beğenenlerin %50'si 5 numaralı eseri sanatsal açıdan değerli bulmaktadır. Araştırmaya katılan bireylerin ($\chi^2=27,492$; $p<0,05$).

Tablo 18. Beğenilen Eserler ile Satın Almak İstenen Eserlere İlişkin Yanıtların Karşılaştırılması

Soru	Yanıtlar	Beğenilen Eserler					Anlamlılık	
		1 Numaralı	2 Numaralı	3 Numaralı	4 Numaralı	5 Numaralı		
Satın Alınmak İstenen Eserler	1 Numaralı	f	7	6	3	1	2	$\chi^2=153,515$ df=16 p=,000
		%	63,6	7,5	10,3	14,3	14,3	
	2 Numaralı	f	4	61	5	2	0	
		%	36,4	76,3	17,2	28,6	0,0	
	3 Numaralı	f	0	7	17	1	2	
		%	0,0	8,8	58,6	14,3	14,3	
	4 Numaralı	f	0	1	1	3	0	
		%	0,0	1,3	3,4	42,9	0,0	
	5 Numaralı	f	0	5	3	0	10	
		%	0,0	6,3	10,3	0,0	71,4	

Tablo incelendiğinde, 1 numaralı eseri beğenenlerin %63,6'sı 1 numaralı eseri satın almak istemektedir. 2 numaralı eseri beğenenlerin %76,3 2 numaralı eseri satın almak isterken, 3 numaralı eseri beğenenlerin %58,6'sı 3 numaralı eseri satın almak istemekte, 4 numaralı eseri beğenenlerin %42,9'u 4 numaralı eseri satın almak istemekte ve 5 numaralı eseri beğenenlerin %71,4'ü 5 numaralı eseri satın almak istemektedir. Araştırmaya katılan bireylerin beğendikleri eserler ile satın almak istedikleri eserler arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($\chi^2=153,515$; $p<0,05$).

SONUÇ

Yapılan araştırmanın sonucunda 50 yaş üzeri yetişkin bireylerin sanatsal tercihlerini etkileyen faktörlerin başında “eğitim düzeyi” değişkeni geldiği görülmüştür. Eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak; katılımcıların bir eseri beğenme ve eseri sanatsal açıdan daha değerli bulma tercihleri üzerinde anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak beklenenin aksine katılımcıların bir eseri satın alma isteği, eserin sergileneceği mekân tercihi ve eseri satın almak istememe tercihleri üzerinde anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim düzeyi değişkeninden bağımsız olarak; katılımcıların beğendikleri eser ile sanatsal açıdan değerli buldukları eser arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine katılımcıların beğendikleri eser ile satın almak istedikleri eser arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların 1 numaralı eseri çıplak figürler içerdiği için tercih etmedikleri, 2 numaralı eseri sanatsal değer taşımadığı için tercih etmedikleri, 3 numaralı eseri dini içerikli olduğu için katılımcıların bir kısmı tarafından tercih edilirken bir kısmı tarafından tercih edilmediği, 4 numaralı eseri çirkin figürler içerdiği için tercih edilmedikleri, 5 numaralı eseri şiddet içerikli olduğu için tercih edilmeleri

ve katılımcıların sanatsal tercihlerinin “din, şiddet, kitsch, çirkin ve çıplak” kavramlarından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca, katılımcıların satın almak istedikleri eserleri %83,7 oranında oturma salonunda sergilemeyi tercih etmiştir. Bu tercihinin temel nedeni oturma salonunda çok vakit geçiriyor olmaları ve eseri diğer bireylerle paylaşmak isteme düşünceleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Beverly, R. (2006). Analyzing Political Art to Get at Historical Fact: Guernica and the Spanish Civil War, *The Social Studies*, 97:4, 168-171.
- Demir, E. (2020). *Osman Hamdi Bey Resimlerinde Mekân Analizi*. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi) İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: İstanbul.
- Gökay, M. (2010). *Sanat Kitabım, Sanata ilk Adım*, Konya: Aybil Yayıncılık.
- Limon, B. (2012). Kültürel Değişim Sürecinde Popüler Kültür ve Kitsch Kavramı, *İdil Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3 / Volume 1, Number 3.
- Messbarger, R. (2013). The Birth of Venus in Florence’ s Royal Museum of Physics and Natural History, *Journal of the History of Collections* vol. 25 no. 2 pp. 195–215.
- Özalp, H. K. (2016). *12–17 Yaş Grubu Türk ve Alman Çocuklarının Estetik Beğeni Düzeylerinin Karşılaştırılması*. (Doktora), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Konya.
- Sevim, O. Hisarcıklılar, E. Feyzioğlu, N. (2012). Bir Estetik Duyuş Analizi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 16 (3): 41-57.
- <http://www.italianrenaissance.org/botticelli-birth-of-venus/> Erişim Tarihi: Haziran-2018
- <https://artincontext.org/the-birth-of-venus-botticelli/> Erişim Tarihi: Aralık-2021
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Guernica_\(Picasso\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Guernica_(Picasso)) Erişim Tarihi: Aralık-2021
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Osman_Hamdi_Bey#Eserleri Erişim Tarihi: Aralık-2021
- <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/7/74/PicassoGuernica.jpg> Erişim Tarihi: Haziran-2018
- <https://www.laphamsquarterly.org/swindle-fraud/art/swindle-fraud-man-tricked-gypsies> Erişim Tarihi: Haziran-2018
- <https://www.pivada.com/osman-hamdi-bey-ilahiyatci-1902> Erişim Tarihi: Haziran-2018
- <https://www.rct.uk/collection/912495/recto-a-man-tricked-by-gypsies-verso-an-inscription-describing-evil-men> Erişim Tarihi: Aralık-2021
- <https://www.tabloshop.com/deniz-manzara-tablo-991.html>.